

2

/2017/

Mračila se na sklo a skrz něj na oblohu, která se zakryla mizernou náladou. Potom se zadívala na palubní desku a v mysli ji proměňovala v paletu barev, do nichž namáčela štětec, který mizel ve chvíli, kdy ho na šedé plátno zkusila přiložit.

„Nebe mi připomíná beton,“ pronesla Nina a přitiskla záda pevněji do sedadla. Ruce si našly bezpečné místo v jejím klíně. Propletla prsty, aby jim zabránila v dalším zbytečném namáčení štětce.

„Přemaluj ho barvami,“ odušil Tomáš a sešlápl prudčeji plyn. Auto se vyhouplo na dálnici, jejíž konec splýval s barvou horizontu. Nina si představovala, jaké by to bylo, prorazit hranice a ocitnout se ve světě, jenž se rozbíhá před jejíma očima, když se choulí na gauči a zakrývá si tvář dlaněmi.

Opřela si hlavu o okénko a pozorovala stromy, které strnule postávaly při okraji silnice, kořeny spoutané tuhou zemí. Zavřela oči a myslela na tmou, jež se v jejích představách proměnila v tmavomodrý samet snesitelnější než šedavé plátno.

„Vyprávěj mi o babičce,“ vybídl ji Tomáš.

Nina pootevřela víčka. Sjeli z dálnice. Minou městečko a za poslední křižovatkou podjedou most. Zatáčka za ním je vytáhne do lesa, kde vysoké duby natahují větve až nad silnici, zatímco na druhé straně postávají tenké borovice. Některé z nich se před pár dny prohnuly pod nárazem větru a zlomily se.

„O babičce?“ Zatoulala se do svého nitra a hledala krabici, jejíž víko by zvedla a vytahovala jeden záblesk vzpomínek za druhým. „Moc zážitků s ní nemám,“ vzdychla. „S Alžbětou si je vytváříme až poslední léta, vždyť víš.“

„Z dětství si nepamatuješ nic?“ pootočil Tomáš hlavu a přitom se dotkl tlačítka, aby přeladil stanici.

Nina ve svých vzpomínkách zahlédla sama sebe jako malou holčičku s vlásky spletenými do copu, z něhož se uvolňovaly prameny, protože se prudce houpala pod jabloní, jejíž listy pochyťávaly první zlatavý odstín. Představovala si, že podzimní slunce zbarvuje listy svým štětcem, proto mění barvu, než sletí do trávy. Houpala se tak dlouho, až ji pohyby unavily. Vrata se ale neotevřela, aby na dvůr vjela tmavomodrá volha, z níž by vystoupila babička, která cestou přidržovala na klíně dort. „Na mé desáté narozeniny už nepřijela,“ vzdychla Nina. „Měla jsem pro ni přichystané obrázky. Malou výstavu. Bylo to krátce před tím, než táta odešel.“

Teplo z Tomášovy ruky se ze stehna rozlévalo do celého Ninina těla. Konejšilo vzlyky, které cítila v hrdle. Nebudu kvůli tomu plakat po více než dvaceti letech, pomyslela si Nina a opustila houpající se dívku. Skočila o sedm let zpět. Rozesmála se. „K Vánocům jsem dostala plastové nářadíčko. Byly mi asi tři roky. V sadě byl modrý klíč, červené kleště a bílé kladivo. Živě si vybavuju, jak kladívko, které by dospělá ruka snadno přelomila vejpůl, svírám v dlani, tluču jím o hrubý povlak starého gauče a říkám, že zabiju bábu. To proto, že mámě ublížila. Nějak. Nevím jak. Možná že jí tehdy ublížil táta a já jsem si jen řeči dospělých vyložila po svém.“

Tomáš přibrzdil na rozcestí, které se rozbíhalo doprava a doleva mezi stromy, a pohlédl na Ninu. „Už jsme tu,“

přikývla. „Tady zatoč doprava. Jeď pomalu. Cesta je úzká a kamenitá. Za zatáčkou uvidíš velkou bílou budovu.“

Mezi holým křovím se od severu protahoval vítr a téměř neslyšně pohvizdoval. Nina si stáhla bundu z pasu k bokům a zachvěla se chladem. Beze slov minuli rampu, která se tiskla k zadní části obchodu. U zábradlí s popraskanou cihlovou barvou přešlapoval vousatý muž s cigaretou v ruce. Díval se na ně prázdným pohledem, jako by sledoval nezáživnou scénu v televizi. Na pár vteřin se pro něho stali zpestřením. Vmáčkl je do svého dne mezi snídani, cigaretu, oběd, cigaretu, rehabilitaci, cigaretu, kávu s cigaretou, večeři a cigaretu.

Prošli kolem vrátnice. Nina zahlédla ženu, jež stoupala po schodech a nesla tašku, jejíž obrysy prozrazovaly ostré hrany dóz a krabiček s jídlem vonícím domovem. Lidé ze skutečného světa procházejí branou léčebny s plnými taškami a domů odnášejí prázdné krabičky. Jednou, po pár měsících nebo letech, k nim přibalí i košile, doklady a peníze, které nemocní nestačili utratit za kávu z automatu.

Nina se zastavila na schodišti, jehož pravou stranu zdobily dvě nazelenalé koule. „Vidíš?“ ukázala prstem na nápis, z něhož byla vidět jen dvě úvodní slova. „Dřív budově říkali ozdravovna, ne léčebna. Zajímalo by mě, kdy se rozhodli pro tak hloupou změnu a vzali lidem naději, že se uzdraví.“

Tomáš pokrčil rameny. Otočil se zády ke vchodu, k němuž vedlo schodiště. Díval se na cestu k široké vysoké bráně, která měla nejlepší dny za sebou, a proto se do areálu vcházelo postranním vchodem. Kolem těžkopádné kliky se obtáčel zrezlý řetěz zakončený zámkem. Na pilířích mohutné brány seděly koule z mléčného skla. Všiml si, že svítí jen jedna z nich a skomíravě vítá příchozí. Teď

se ohlédl zpátky k budově. Původní okna byla obrovská. Ke stavbě, kterou si za první republiky postavili dělníci z nedalekých hutí, se později přilepila dvě nová křídla s méně okázalými liniemi a skromnějšími okny.

Překročili první žlutou čáru, která oddělovala venkovní a vnitřní svět a nabádala nemocné i návštěvníky, aby neškobrtli o schod. Kolem jejich těl se protáhlo teplo. Hutný vzduch prosycený výpary, dezinfekcí a upoceným strachem, jež do sebe po desetiletí vsakovaly zdi, otevřel Nině ústa. Zívla. Vedla Tomáše k automatu, který vrátil hned naproti vchodu a ve svých útrobách ohříval slabou kávu, náhražku kakaa, čaje a čokolády.

„Sladký kafe pro babičku, černý pro mě. A pro tebe?“

„Žádný. Dám si čokoládu,“ naházela do automatu mince.

Prošli kolem výtahu a stoupali po schodech do patra. Nina napočítala dalších pět žlutých milníků, na nichž neměli zakopnout. Zastavili ji lesklé smetanové dveře. Rozhlédla se po táhlé chodbě a zarazila se pohledem na ostatních dveřích. Všechny stejné, s ohmatanou klikou a s úzkými železnými držáky papírových lístků, na nichž se měnila jména. Znovu se podívala na dveře a zkontrolovala číslo i jméno na cedulkách. Opřela se prsty o lak a zaváhala. Pootočila se přes rameno na Tomáše a stiskla lehce kliku. „Babička z postele klepání neuslyší.“ Otevřela se zatajeným dechem dveře. Zamžourala do prudkého světla, které se hnalo pokojem od okna. Na křesle u postele seděla žena, kalhoty od pyžama spuštěné ke kotníčkům.

„Moment,“ dolétl k nim Alžbětin hlas.

„Proboha,“ vydechla Nina a pohlédla na Tomáše, když přirazila dveře.

„To nic,“ pohládl ji po ramenou. „Přece je to přirozené.“

A zahanbující, chtěla poznamenat Nina, ale přes dveře zaslechla Alžbětino vyzvání. „Tak dále.“

Nina znovu stiskla kliku. „Ahoj babi,“ kývla na Alžbětu, která už seděla oblečená na okraji postele.

„Nino!“ Alžbětinu tvář prozářil úsměv. „Věděla jsem, že dnes přijdeš. A koho mi to vedeš? Pojd'te dál.“ Poklepala dlaní vedle sebe, aby si Nina přisedla.

Minuli závěs zakrývající umyvadlo, nad nímž na policiče odpočívaly kartáčky a mýdla, a chvíli postávali u kovové pelesti. Nina postavila na vrtkavý noční stolek kelímky s kávou. Za zavřenými dveřmi zarachotil vozík, na němž sestry převážely čisté povlečení, pleny a lahve s barevnými léky.

„Babi, pamatuješ si Tomáše?“ zeptala se Nina a rozepnula si bundu.

„Jistě,“ přikývla Alžběta a vztáhla k němu obě ruce. „Jsi Ninin muž, který prodává knihy. Jak já jsem četla! Teď už na písmena nevidím, tak si můžu číst leda ve vzpomínkách,“ rozesmála se a otočila se k Nině. „Jak se máš?“

„Mám se dobře, babi,“ natáhla se Nina pro babiččinu ruku.

„Na kolik procent?“ narovнала se Alžběta a prohlížela si vnuččinu tvář. „Na sto? Nebo na sto padesát?“

„Teď, když tě vidím, tak na sto padesát! Přinesli jsme ti sladkou kávu a koláček. Ochutnáš?“

Alžběta si položila ruku na hrudník. „Na kávu jsem právě před chvílí myslela! A co piješ ty? Také kávu?“ Ukázala na Tomášův kelímek.

„Čokoládu. Příště vám ji přinesu. Je hodně sladká,“ postavil plastový šálek na stolek a dotkl se Alžbětina ramene. „Můžu vás namasírovat, jestli vás pořád pobolívají záda,“ navrhl.

„Hm, to budu ráda,“ protáhla se Alžběta blaženě, zvedla levou ruku a pak pravou. Sykla. „Nedám tu pravačku nahoru a nedám.“

„Vy byste nemohla hajlovat,“ poznamenal Tomáš a přešel Ninin zamračený pohled.

„Nemohla, ale musela jsem!“

„Jak to, babi?“

„Když přišli hitlerovci, ve škole jsme hajlovali. Pak mě zbyli Hitlerjugend. Ale o tom si povídat nebudeme.“ Alžběta se odmlčela a potom natáhla prsty k Nininým kadeřím. „Máš dlouhý vlásky. Nikdy jsem takové nemívala.“